

จดหมายเหตุ

สภานพชรปกเกล้า

King Prajadhipok's Institute | www.kpi.ac.th

ISSN 0503-2080

ปีที่ 26 ฉบับที่ 3 เดือนมีนาคม พ.ศ. 2568

ผู้หญิง กับการเร่งขับเคลื่อน เพื่อความมั่นคงและ สันติภาพ

Gender forum 2025 : ผู้หญิงกับการเร่งขับเคลื่อนเพื่อความมั่นคงและสันติภาพ
(Women and the Acceleration of Security and Peace)

.. หน้า 2

จดหมายข่าวสถาบันพระปกเกล้า

King Prajadhipok's Institute Newsletter

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่ข่าวสาร ประชาสัมพันธ์กิจกรรมและผลงานของสถาบัน
2. เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

ทางคณะผู้จัดทำยินดีที่จะเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนข่าวสารที่มีประโยชน์ หรือนำสนใจต่อสาธารณชนและขอสงวนสิทธิ์ในการสรุปย่อ ตัดทอน หรือเพิ่มเติมตามความเหมาะสม

ความเห็นและทัศนะในแต่ละเรื่องเป็นของผู้เขียน ซึ่งทางคณะผู้จัดทำและสถาบันพระปกเกล้าไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป

คณะที่ปรึกษา

- นายวิวัฒน์ ชัยภาคภูมิ
- ดร. ฤวิลาดี บุรีกุล
- รศ.ดร. อิศระ เสรีวิวัฒนุฒิ
- นายศุภณัฐ เพิ่มพูนวิวัฒน์
- นางสาวสุพรรณิ นามวุฒิกุล
- นางกาญจนา ศรีปัดดา
- ดร. สติธร ธนานิธิโชติ
- นางสาวธีรพรรณ ใจมั่น
- นายภควัตต์ อัจฉริยะปัญญา
- นางณัชชาภัทร อมรกุล
- นางธนัชชา สุขะวิฒนะ

บรรณาธิการ

นายณัฐพงศ์ รอดมี

กองบรรณาธิการ

นางสาวปรารถนา ทองรักษ์
นางนรารวรรณ อธิวาสนพงษ์
นางสาวเกษณี ธนการศักดิ์

นางสาววรรรัตน์ ชัยชนะ
นางสาวชยานิษฐ์ ไกรจิราลักษณ์
นายรัชชดลธ์ รัตนวิเชียร

ประสานงานการผลิต

นายันทพล อาทิตย์

ที่ตั้งสถาบันพระปกเกล้า

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 120 หมู่ 3 อาคารรัฐประศาสนภักดี (อาคารบี) ชั้น 5 (โซนทิศใต้) ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร 10210 โทรศัพท์ 0-2141-9754 โทรสาร 0-2143-8181 www.kpi.ac.th

สถาบันพระปกเกล้าเป็นสถาบันทางวิชาการแห่งชาติซึ่งเป็นนิติบุคคล อยู่ในกำกับดูแลของประธานรัฐสภาเป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการ ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบปฏิบัติราชการฝ่ายรัฐสภาและไม่ใช่เป็นรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณและกฎหมายอื่น

พิมพ์ที่ ศูนย์การพิมพ์แก่นจันทร์ จำกัด

6 ซอย 1 กาญจนาภิเษก 4 แขวงอ้อเงิน เขตสายไหม กรุงเทพมหานคร 10220 โทรศัพท์ 08-1655-8606

Gender forum 2025

ผู้หญิงกับการเร่งขับเคลื่อน เพื่อความมั่นคงและสันติภาพ

(Women and the Acceleration of Security and Peace)

เนื่องในวันสตรีสากล 8 มีนาคม 2568 สถาบันพระปกเกล้า โดย สำนักวิจัยและพัฒนา และ สำนักสันติวิธีและธรรมาภิบาล ร่วมกับ กรมกิจการสตรีและครอบครัว และเครือข่าย จัดสัมมนา Gender forum 2025 “ผู้หญิงกับการเร่งขับเคลื่อนเพื่อความมั่นคงและสันติภาพ” เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2568 เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการผลักดันวาระแห่งการพัฒนาที่ยั่งยืนและส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศในสังคม

ไทย ณ โรงแรมเซ็นทารา ไทป์ ศูนย์ราชการและคอนเวนชัน เซ็นเตอร์ กรุงเทพฯ

โดยได้รับเกียรติจาก ดร.ถวิลวดี บุรีกุล รองเลขาธิการ สถาบันพระปกเกล้า โดยกล่าวว่า “งานสัมมนา จัดขึ้นเพื่อมุ่งความสำคัญที่พลังและบทบาทของผู้หญิง ทั้งในประเทศไทยและทั่วโลกในการสร้างสังคมที่มั่นคง ซึ่งเป็นเวทีแลกเปลี่ยนและระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศในกระบวนการสันติภาพ” และร่วมกล่าวเปิดกิจกรรมโดย นายศุภณัฐ เพิ่มพูนวิวัฒน์ ผู้อำนวยการสำนักสันติวิธีและธรรมาภิบาล

จากนั้น เป็นการอภิปรายและระดมความคิดเห็น หัวข้อ “ผู้หญิงกับการเร่งขับเคลื่อนเพื่อความมั่นคงและสันติภาพ” โดยวิทยากรได้แก่

- ดร.ถวิลวดี บุรีกุล รองเลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า
- คุณกรรพิน สิงห์น้อย ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านสตรีกรรมาธิการสตรีและครอบครัว
- คุณอุษา เลิศศรีสันต์ ผู้อำนวยการสมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรีฯ
- คุณนฤดี จันทสิงห์ UN Women Thailand
- ดร.รุ่งรวี เอลิมศรีภิญโญรัช สถาบันสันติศึกษาม.สงขลานครินทร์

- คุณจุฑารัตน์ ไลวานิช ประธานสภาอุตสาหกรรม จ.ปัตตานี
- คุณวรรณกนก เปาะอิตเตตาโอ นายกสมาคมเด็กและเยาวชนเพื่อสันติภาพชายแดนใต้ กลุ่มลูกเหรียง
- นาวาอากาศเอก สุรินทร์นาท เจริญจิตต์ ผู้ช่วยโฆษกกองทัพอากาศ
- คุณเพ็ญภัก รัตนคำฟู นายกเทศมนตรีตำบลเกาะคา
- คุณวรภัทร วีรพัฒนคุปต์ สมาชิกสภาผู้ชมและผู้ฟังรายการ องค์กรกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย

ดำเนินรายการโดย ดร.อภิญา ดิสสะมาน นักวิชาการผู้เชี่ยวชาญ สถาบันพระปกเกล้า

ในช่วงท้าย ได้มีการกล่าวสรุปภาพรวมของกิจกรรมและกล่าวปิดงาน โดยนายศุภณัฐ เพิ่มพูนวิวัฒน์ ผู้อำนวยการสำนักสันติวิธีและธรรมาภิบาล ร่วมกันกับผู้เข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งการจัดเวทีแลกเปลี่ยนระดมความคิดเห็นเชิงวิชาการในห้องประชุมและออนไลน์ (Zoom และ Facebook live) ในครั้งนี้ มีวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิเป็นนักวิชาการ นักกิจกรรม และผู้เชี่ยวชาญด้านการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศ ในกระบวนการสันติภาพและความมั่นคง และผู้สนใจทั่วไป รวมทั้งภาคีเครือข่ายภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรพัฒนาเอกชน ที่ทำงานด้านสตรี เข้าร่วมกิจกรรม

Picture : <https://mgronline.com/>

เมืองไทยมีคนกล้าทั้งบุรุษและสตรี ดังนั้นผู้ที่เข้ามาทำงานเสรีไทยคงมีสตรีเข้ามาพร้อมด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเสรีไทยนอกประเทศ ทั้งที่สหรัฐอเมริกา และอังกฤษ งานของเสรีไทยที่เป็นสตรีนั้น อาจอยู่แนวหลัง แต่ก็มีการกล่าวกันมาก่อนว่าผู้ที่อยู่แนวหลังนั้น ก็ตั้งใจช่วยเหมือนไปรบอย่างแข็งขันด้วย สำหรับเสรีไทยที่เป็นสตรีรายนี้ คุณแต่ชื่อข้างบนอาจนึกไม่ออกกว่าเป็นใคร ถ้าบอกนามสกุลของท่านหลังการสมรสแล้วก็จะทำให้นึกออกทันที เพราะเป็นที่รู้จักกันมากในวงนักวิชาการ เสรีไทยสตรีผู้นี้ ภายหลังกู้จักกันในนาม **“คุณหญิงอัมพร มีสุข”** ท่านเป็นเสรีไทยสายอเมริกา เพราะไปเรียนหนังสืออยู่ที่สหรัฐฯ ตั้งแต่ปี 2482-2485 รัฐบาลไทยโดยนายกรัฐมนตรีหลวงพิบูลสงครามได้ประกาศสงครามกับสหรัฐฯ อัครราชทูตไทย ณ กรุงวอชิงตัน หม่อมราชวงศ์ เสนีย์ ปราโมช ได้จัดตั้งเสรีไทยขึ้นและได้นักเรียนไทยจำนวนมากมาร่วมงานเสรีไทย เพื่อประเทศชาติ อัมพร ชัยปาณี ในวันนั้น ได้เข้าร่วมงานเสรีไทยด้วย โดยสหรัฐฯ ไปตั้งสำนักงานข่าวสงครามขึ้น และได้เผยแพร่ให้ทั่วโลกรู้ข่าวสงครามที่ทางสหรัฐอเมริกาอยากจะให้รู้ และท่านทูต หม่อมราชวงศ์ เสนีย์ ก็ได้เลือกนักเรียนไทยกลุ่มหนึ่งส่งไปร่วมงานที่สำนักข่าวสงคราม คุณหญิงอัมพรได้เล่าว่า

“ข้าราชการและนักเรียนไทยที่ได้รับมอบหมายให้ไปทำงาน ณ สำนักข่าวสงคราม ได้แก่ ราชนันท์ การจนวณิช พูนเพิ่ม ไกรฤกษ์ นิรัตน์ สมรรถพันธ์ บุญเยี่ยม มีสุข อัมพร ชัยปาณี (คุณหญิงอัมพร มีสุข) กรองทองชุตีมา พูนทรัพย์ ไกรยง (ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา) สวัสดิ์ นิติพน มาลัย หุวะนันท์ อุบล คุวานเสน (คุณหญิงอุบล

บุคคลสำคัญทางการเมือง

อัมพร ชัยปาณี : โฆษกสตรีของเสรีไทย

สามารถอ่านบทความเต็มเรื่องได้ทาง www.wiki.kpi.ac.th

ที่มา : ฐานข้อมูลการเมืองการปกครองสถาบันพระปกเกล้า

หุวะนันท์) และแห่ง (ฤทธิ) สุภาวงศ์ ต่อมา มีผู้ขอเปลี่ยนไปทำงานที่ O.S.S. ได้แก่ พูนเพิ่ม ไกรฤกษ์ และ นิรัตน์ สมรรถพันธ์”

การไปทำงานที่สำนักข่าวสงครามทำให้อัมพร ชัยปาณี ได้เป็นโฆษกวิทยุรายการพิเศษ ที่มีชื่อว่า “ที่นี้ประเทศไทย” เรามารู้จัก โฆษกสตรีของเสรีไทยที่พลัดถิ่นไปจัดรายการส่งมาให้คนไทยสมัยสงครามได้ฟังกันบ้าง

อัมพร ชัยปาณี เป็นบุตรของหลวงอาจิวิชาสาร และนางถ้ำทอง เกิดเมื่อวันที่ 31 มีนาคม ปี 2462 ทางด้านการศึกษาทราบว่าท่านศึกษาจบชั้นมัธยมปีที่ 6 จากโรงเรียนเบญจมราชาลัย และไปเรียนต่อจนจบชั้นมัธยมปีที่ 8 ที่โรงเรียนฝึกหัดครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ จึงได้เข้าศึกษาต่อที่คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จบเป็นอักษรศาสตรบัณฑิตแล้ว จึงชิงทุนรัฐบาลได้ ไปเรียนที่สหรัฐอเมริกาตั้งแต่ปี 2482 ขณะที่ มีอายุเพียง 20 ปี ได้เรียนจบปริญญาโททางด้านการศึกษา ที่วิทยาลัยแรดคลิฟฟ์ และปริญญาเอกสาขาการศึกษา เปรียบเทียบ ที่มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดในปี 2490 ระยะเวลาที่อยู่ศึกษาประมาณแปดปี เนื่องจากได้หยุดเรียนมาทำงานเสรีไทยด้วย เพราะตอนทำงานที่สำนักข่าวสงครามนั้น ต้องเดินทางข้ามประเทศสหรัฐฯ จากฝั่งตะวันออก มาฝั่งตะวันตก เพราะที่ทำการอยู่ที่เมืองซานฟรานซิสโก

“ใช้สถานีวิทยุกระจายเสียง KGEI ซึ่งตั้งอยู่

ที่นครลอสแอนเจลิส ส่วนที่ตั้งสำนักงานส่งกระจายเสียง
นั้นอยู่ ณ อาคารเลขที่ 111 ถนนชัตเตอร์ (Shutter
Street) ในนครซานฟรานซิสโก บนตึกนั้นมีห้องส่งวิทยุ
และห้องบันทึกเสียง”

การที่ได้ทำงานที่สำนักข่าวสงคราม อัมพร ชัยปาณี จึงได้
พบกับคุณบุญเยี่ยม มีสุขที่เรียน มาทางด้านวิศวกรรมศาสตร์
โดยจบปริญญาโทจากสถาบัน M.I.T. จึงเป็นรักระหว่างรบ
อีกคู่หนึ่งที่ได้แต่งงานกัน ตีอกเตอร์ อัมพร มีสุข ได้เดินทาง
กลับไทยในปี 2490 และได้เข้าทำงานที่กระทรวงศึกษาธิการ
ในเดือนพฤศจิกายนปีเดียวกัน ปรากฏว่าหน้าที่การงาน
ในกระทรวงศึกษาธิการของท่านก็เจริญก้าวหน้ามาด้วยดี
ท่านเป็นผู้ที่เข้าไปทำงานใหม่ๆ ในกระทรวงศึกษาฯ รวมทั้ง
งานที่ท่านถนัดคือการเผยแพร่การศึกษาที่เกี่ยวกับการทำวิทยุ
และวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษาที่ท่านเขียนแล้วว่า

“สถานีวิทยุศึกษาเริ่มออกอากาศกระจายเสียง
วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2497 รายการที่ออกอากาศ
ทางวิทยุศึกษามีทั้งสาระและบันเทิง เพื่อให้ให้นักเรียน
นักศึกษาสนใจวิชาความรู้ ทั้งระดับประถมศึกษา
มัธยมศึกษา และอุดมศึกษาอย่างกว้างไกล”

อัมพร มีสุข ทำงานได้เลื่อนตำแหน่งขึ้นมาหลายตำแหน่ง
จนถึงปี 2516 ท่านก็ได้รับตำแหน่ง เป็นอธิบดีกรมวิชาการ
ของกระทรวงศึกษาธิการ มีการกล่าวกันว่าท่านเป็น สตรี
ท่านแรกที่ได้ตำแหน่งเป็นอธิบดีของประเทศ แต่ที่สำคัญก็คือ
กรมวิชาการนั้นถือได้ว่าเป็นกรมที่สำคัญมากของกระทรวง
ศึกษาธิการ มีหน้าที่ในการดำเนินการด้านการศึกษาของ
ประเทศก่อนถึงระดับอุดมศึกษา ขณะนั้นคุณหญิงอัมพร มีสุข
มีอายุได้ 54 ปี ผู้คนจึงคาดกันว่าท่านน่าจะจะได้เป็นปลัดกระทรวง
คนแรกของประเทศไทยที่เป็นสตรี แต่ท้ายที่สุดท่านก็ไม่ได้
เพราะถูกย้ายไปเป็นหัวหน้าผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ
ในปี 2520 และได้ดำรงตำแหน่งนี้จนเกษียณอายุราชการ
ส่วนการทำงานนอกกระทรวงศึกษาธิการนั้น ท่านเคยได้รับแต่งตั้ง
ให้เป็นสมาชิกวุฒิสภาและเคยได้รับเลือกให้เป็นประธาน
สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย แต่ที่สำคัญก็คือเมื่อมี
รัฐธรรมนูญปี 2540 แล้ว คุณหญิงอัมพร ได้รับเลือกให้เป็น
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติชุดแรกระหว่างปี 2544 ถึง
2552 คุณหญิงอัมพร มีสุข พ้นตำแหน่งกรรมการสิทธิมนุษยชน
แห่งชาติมาได้ประมาณห้าปีท่านจึงได้ถึงแก่อนิจกรรมลง
เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน ปี 2457 ด้วยวัย 95 ปี

เอกอัครราชทูตจีนประจำประเทศไทย

บรรยายพิเศษให้ความรู้แก่นักศึกษาในหลักสูตร ปปร. รุ่นที่ 28

วันที่ 10 มีนาคม 2568 รศ.ดร.อิสระ เสรีวัฒนวุฒิ
รองเลขาธิการสถาบันพระปกเกล้าให้การต้อนรับ H.E.Mr.
Han Zhiqiang เอกอัครราชทูตจีนประจำประเทศไทย
ให้เกียรติมาบรรยายพิเศษให้ความรู้แก่นักศึกษา
ในหลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูงการเมืองการปกครอง
ในระบอบประชาธิปไตยสำหรับนักบริหารระดับสูง รุ่นที่ 28

ณ ห้องประชาธิปไตย ห้างออบรม เพื่อเป็นการถ่ายทอด
ความรู้ประสบการณ์อันเป็นประโยชน์ พร้อมทั้งตอบ
ข้อซักถามในประเด็นต่างๆ พร้อมแลกเปลี่ยนเรียนรู้
ร่วมกับนักศึกษาเกี่ยวกับสาระการเมืองโลก การดำเนินไป
ของจีนต่อสังคมโลก ซึ่งได้รับความสนใจจากนักศึกษา
เป็นอย่างมาก

สตรี กับ การเมือง (ไทย)

ในประเทศทางตะวันตกได้มีความตื่นตัวสนใจในเรื่องบทบาทสตรีในด้านต่าง ๆ เป็นอย่างมาก เช่น เรื่องการเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งมีในหลายระดับ ต่อมาเมื่อสังคมและวัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงไป ได้มีการกระตุ้นให้ศึกษาสถานภาพและบทบาทของสตรีในทางการเมืองในสังคมต่าง ๆ ในปัจจุบันสตรีถือเป็นกลุ่มพลังทางการเมืองที่สำคัญเพิ่มมากขึ้น มีสาเหตุมาจากค่านิยมของสังคมในปัจจุบันที่เชื่อว่า อำนาจทางการเมืองควรที่จะกระจายไปสู่ประชาชนโดยไม่จำกัดเพศ ชนชั้น เชื้อชาติ ศาสนา ดังนั้นสตรีควรที่จะได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองอย่างแท้จริง ซึ่งจะเป็ผลดีต่อการเปลี่ยนแปลงในสถานภาพและบทบาททางการเมืองของสตรี จากข้อเท็จจริงสำหรับสังคมไทยในปัจจุบันเราจะเห็นได้ชัดว่า จำนวนสตรีที่เข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมือง โดยเฉพาะในระดับชาติ ซึ่งถือเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการผลักดันกฎหมายและนโยบายต่าง ๆ ที่จะก่อให้เกิดความเสมอภาคระหว่างชายหญิง ยังมีจำนวนค่อนข้างน้อย

ที่มา : ฐานข้อมูลการเมืองการปกครองสถาบันพระปกเกล้า

การมีส่วนร่วมทางการเมือง ของสตรีในประเทศไทย

หลังการเปลี่ยนแปลงการเมืองการปกครองจากสมบูรณาญาสิทธิราชเป็นระบอบประชาธิปไตยใน พ.ศ. 2475 ความคิดเชิงประชาธิปไตยและเสรีนิยมได้นำไปสู่การปรับเปลี่ยนบทบาทและสถานภาพของผู้หญิงมากขึ้น ในรัฐธรรมนูญฉบับแรกก็ได้กำหนดให้คนไทยทั้งชายและหญิงมีสิทธิในการลงสมัครรับเลือกตั้งและลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง จากการศึกษาของโคทม อาริยา และคณะพบว่าสตรีไทยมีการรวมกลุ่มเพื่อเรียกร้องสิทธิทางการเมืองเรื่อยมาตั้งแต่ก่อน พ.ศ. 2475 โดยเน้นการเรียกร้องสิทธิในทางการเมืองที่เท่าเทียมกันของหญิงและชาย แม้ว่าในช่วงเวลาดังกล่าวแนวคิดเรื่องนี่ยังคงเป็นแนวคิดใหม่โดยเฉพาะในภูมิภาคเอเชีย รูปธรรม ประการหนึ่ง คือ การที่บทเฉพาะกาลในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2517 ที่ระบุให้แก้ไขกฎหมายอื่น ๆ ที่ขัดต่อความเท่าเทียมกันของชายและหญิงในทางการเมือง และการบริหารราชการ นอกจากนี้ การเรียกร้องสิทธิสตรีอีกประการที่ถือได้ว่ามีนัยสำคัญอย่างมากต่อบทบาทและสถานะของสตรี นั่นคือการเรียกร้องสิทธิทางการศึกษาโดยให้สตรีมีโอกาสเลือกเรียนวิชาสามัญเช่นเดียวกับชาย ผลที่ตามมาคือการที่สตรีมีความรู้ด้านวิชาชีพสามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานเพื่อทำงานได้อย่างเท่าเทียมกับบุรุษ อย่างไรก็ตาม สัดส่วนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้หญิงในประเทศไทยยังล้าหลังกว่าประเทศอื่น ๆ โดยเฉพาะเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้ว

ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาผู้หญิงไทยแสดงให้เห็นว่าสถานภาพของผู้หญิงในทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง นับว่ามีความก้าวหน้ากว่าในอดีต และเป็นที่น่าสังเกตว่าปัจจุบัน การรวมตัวทางการเมืองของกลุ่มผู้หญิงเริ่มมีความหลากหลายจากในอดีต

ที่จำกัดวงอยู่เฉพาะผู้หญิงระดับสูงและผู้หญิงที่มีการศึกษามาสู่การรวมกลุ่มของผู้หญิงในทุก ๆ ระดับ ซึ่งรวมถึงผู้หญิงกลุ่มอาชีพต่าง ๆ โดยเฉพาะการที่กลุ่มผู้หญิงได้มีโอกาสเข้าดำรงตำแหน่งผู้นำระดับชุมชนท้องถิ่น ทั้งในรูปของผู้สมัครเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น รวมถึงสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และตำแหน่งในรัฐบาลชุดต่าง ๆ

สตรีกับการเมืองไทย

แม้ประเทศไทยจะมีจำนวนผู้หญิงในสถาบันการเมืองระดับชาติไม่เคยถึง ร้อยละ 30 นับตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นต้นมา แต่นั่นไม่ได้หมายความว่าความตื่นตัวทางการเมืองของผู้หญิงในสังคมไทยจะน้อยไปด้วย ในทางกลับกันพบว่า มีผู้หญิงจำนวนมากเข้าร่วมขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองภาคประชาชน เพื่อเรียกร้องความเป็นธรรมในการจัดการปัญหาในชุมชนและการจัดสรรทรัพยากร เช่น กรณีป่าไม้ ที่ดิน ปัญหาผลกระทบจากโครงการพัฒนาขนาดใหญ่ของรัฐ ความมั่นคงในชีวิตและอนาคตของชุมชน จะเห็นได้ว่าในบางขบวนการของการเมืองภาคประชาชนมีผู้หญิงเข้าร่วมมากกว่า ร้อยละ 50 และประเด็นการเรียกร้องของผู้หญิงก็มีพัฒนาการตั้งแต่การเรียกร้องเพื่อให้แก้ปัญหาเป็นรายประเด็น การมีส่วนร่วมในกิจการของรัฐจนถึง พ.ศ. 2563 มีการชูประเด็นความเป็นธรรมทางเพศบนฐานคิดสตรีนิยม (Feminist) ซึ่งมีทั้งเรื่องสิทธิของกลุ่มหลากหลายทางเพศ การขจัดความรุนแรงทางเพศ รวมถึงการแก้กฎหมายและการจัดสวัสดิการรัฐที่ต้องคำนึงถึงความจำเป็นที่แต่ละเพศควรได้รับความเอาใจใส่ ควบคู่ไปกับการเรียกร้องประชาธิปไตยอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน

สะท้อนให้เห็นว่า ความเข้าใจต่อคุณค่าและแนวคิดเรื่องประชาธิปไตยของสังคมมีพัฒนาการที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น ไม่ได้มองว่าประเด็นเพศสภาพนั้นแยกต่างหากจากประชาธิปไตย เพราะหากไม่สามารถเปลี่ยนฐานคิดประชาธิปไตยที่แบ่งแยกบทบาทชายหญิงในพื้นที่การเมืองไม่ว่าจะเรียกร้องประเด็นใดโดยเฉพาะ ผู้หญิงก็คงไม่สามารถเข้าไปสู่ตำแหน่งทางการเมืองในสัดส่วนที่มียุทธศาสตร์ได้ เพราะผู้ชายยังผูกขาดพื้นที่ทางการเมืองในระดับตัดสินใจทั้งในระบบพรรคการเมืองและระบบรัฐสภา

ไพลิน ภูจินาพันธุ์ ชี้ให้เห็นข้อมูลสถิติที่น่าสนใจคือ ผู้หญิงไทยมีบทบาทในทางธุรกิจและองค์กรธุรกิจในฐานะผู้บริหารจำนวนเพิ่มมากขึ้น แต่ในขณะที่สถิติของผู้หญิงในรัฐสภากลับมีจำนวนลดลง พื้นที่ทางธุรกิจและพื้นที่ทางการเมืองมีข้อจำกัดและเงื่อนไขที่แตกต่างกัน ข้อมูลจาก Techsauce ชี้ให้เห็นว่ากว่า ร้อยละ 37 ของผู้หญิงในประเทศไทย อยู่ในตำแหน่งผู้นำในธุรกิจ เปรียบเทียบกับทั่วโลกที่โดยเฉลี่ยมีเพียง ร้อยละ 24 เท่านั้น โดย ร้อยละ 40 ของผู้บริหารระดับสูงเป็นผู้หญิง และ ร้อยละ 34 ของเจ้าหน้าที่สตรีได้ขึ้นมาอยู่แนวหน้าในแวดวงการเงิน

สำหรับการเมืองในระบบรัฐสภาของประเทศไทย หากมองย้อนกลับไปประวัติศาสตร์จะพบว่า แม้ผู้หญิงมีสิทธิการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนับตั้งแต่ พ.ศ. 2475 พร้อมกับผู้ชาย หากแต่พัฒนาการของบทบาทผู้หญิงในทางการเมืองระดับชาติหรือการได้มีโอกาสเข้าไปสู่รัฐสภาเป็นไปอย่างล่าช้า ประเด็นสำคัญคือ ตัวเลขที่ปรากฏในการเลือกตั้ง พ.ศ. 2544 ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เมื่อมีการใช้ระบบการเลือกตั้งแบบสัดส่วนผสม คือ การมีระบบเขตเดียวเบอร์เดียวและระบบปาร์ตี้ลิสต์ โดยเฉพาะการศึกษาหลายงานพบว่าระบบปาร์ตี้ลิสต์ในหลายประเทศเป็นระบบที่ส่งเสริมให้ผู้หญิงได้เข้าไปนั่งในสภาได้มากขึ้น ดังนั้นภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช

2540 และ 2550 ซึ่งมีระบบการเลือกตั้งแบบปาร์ตี้ลิสต์ด้วยจึงเห็นจำนวนของผู้หญิงได้มีโอกาสได้เข้าไปนั่งในสภามากขึ้น

การเลือกตั้งใน พ.ศ. 2544 ด้วยระบบการเลือกตั้งแบบผสม จากข้อมูลของคณะกรรมการการเลือกตั้ง พบว่า ส.ส. ระบบบัญชีรายชื่อซึ่งมีจำนวน 100 คน มีผู้สมัครเพศชาย จำนวน 792 คน ในขณะที่ผู้สมัครผู้หญิงในระบบบัญชีรายชื่อทั้งหมดมี 148 คน ในส่วนของระบบเลือกตั้งแบบเขตเดียวเบอร์เดียว มีจำนวน ส.ส. 400 ที่นั่ง พบว่า ผู้สมัครเพศหญิงจำนวน 352 คน คิดเป็นร้อยละ 12.65 เมื่อเทียบกับเพศชายที่สมัครรับเลือกตั้งจำนวน 2,430 คน คิดเป็น ร้อยละ 87.35 ผู้ได้รับเลือกตั้งที่เป็นผู้หญิงได้รับเลือกตั้งจำนวนทั้งหมด 46 คน โดยแบ่งเป็นระบบบัญชีรายชื่อ 7 คน และแบบแบ่งเขตจำนวน 39 คน การเลือกตั้งใน พ.ศ. 2548 ผู้หญิงได้รับเลือกตั้งเป็น ส.ส. ในระบบบัญชีรายชื่อจำนวน 6 คน จากจำนวนบัญชีรายชื่อ 100 คน และจากแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง 400 เขต จำนวน 47 คน จากจำนวนที่นั่ง 400 คน

ผลการเลือกตั้ง วันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2562 ชี้ให้เห็นถึงข้อมูลผู้หญิงลงสมัครมากขึ้นแต่ได้รับเลือกตั้งน้อยลง โดยมีผู้สมัครที่เป็นผู้หญิงได้รับเลือกตั้งเป็น ส.ส. ทั้งหมด 76 คน จากทุกพรรค คำนวณได้เป็นร้อยละ 14 ซึ่งถือว่าน้อยกว่าหลายประเทศในโลก

ตัวเลขข้างต้นสอดคล้องกับสถาบันพระปกเกล้าที่ชี้ให้เห็นสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับประเด็นเรื่อง “บทบาทของผู้หญิงในทางการเมือง” กล่าวคือสังคมยังมีทัศนคติโน้มเอียงในเรื่องมิติหญิงชายและความเท่าเทียมกันทางเพศ และเนื่องจากทัศนคติโน้มเอียงจึงทำให้เกิดการปิดกั้นโอกาสของผู้หญิงในการเข้าสู่กระบวนการทางการเมือง การขาดสภาพบังคับใช้อย่างจริงจัง เนื่องจากในบทบัญญัติทางกฎหมายระบุเพียงว่า “คำนึงถึง” จึงทำให้ไม่เห็นผลอย่างเป็นรูปธรรมในเชิงสัดส่วนที่ชัดเจน เช่น ในรัฐธรรมนูญแห่ง

ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 การรักษาและพัฒนาสถานภาพทางการเมืองของนักการเมืองหญิงยังต้องมีผู้สนับสนุนทางการเมือง อันประกอบด้วยผู้สนับสนุนจากครอบครัว เช่น พ่อ แม่ สามี ลูก ญาติ ในการสร้างความเชื่อมั่นขวัญกำลังใจ แบ่งเบาภาระและความรับผิดชอบบางส่วนของผู้หญิง การสนับสนุนจากผู้สนับสนุนในพื้นที่ เช่น ชุมชน กลุ่มเพื่อนบ้าน ในการเป็นฐานเสียงที่ดีในการเลือกตั้ง และเป็นหน่วยสนับสนุนข้อมูลต่าง ๆ อันเป็น ประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน การสนับสนุนจากผู้สนับสนุนทางการเมืองระดับสูง เช่น หัวหน้าพรรคการเมือง ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในระดับต่าง ๆ การสนับสนุนจากเพื่อนนักการเมือง เนื่องจากการทำงาน การเมือง จะต้องอาศัยความร่วมมือ ความกลมเกลียว ความผูกพัน และการเกื้อกูลกันระหว่างเพื่อนนักการเมืองในการทำงานการเมือง

ผู้หญิงไทยในบริบทการเมืองกล่าวได้ว่า มีข้อจำกัดทั้งโครงสร้างทางสังคม วัฒนธรรม รวมทั้งระบบการเลือกตั้ง ดังนั้น โพลิน ภู่อัจฉริยะ ได้เสนอระบบโควตาผู้หญิง (Gender Quota System) ซึ่งเป็นข้อเสนอที่นำไปสู่การเพิ่มพื้นที่ทางการเมืองของผู้หญิงในสภาผู้แทนราษฎรเป็นการสร้างพื้นที่ของโอกาส การแสดงบทบาททางการเมืองของผู้หญิงในระบอบรัฐสภา ซึ่งพรรคการเมืองเป็นกลไกหลักของจุดเริ่มต้นในกระบวนการส่งเสริมบทบาทผู้หญิงในการเลือกตั้งซึ่งมีส่วนในการกล่อมเกลาคิดความความเข้าใจ และส่งเสริมค่านิยมของความเสมอภาคทางเพศเกี่ยวกับบทบาทผู้หญิงในเมืองไทยและเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญที่ทำให้กระบวนการสร้างประชาธิปไตยในพรรคการเมืองและค่านิยมความเสมอภาคและเท่าเทียมปรากฏเติบโตขึ้นในสังคมไทยต่อไป

เสวนา เรื่อง

“การพัฒนาระบบทางสังคมสำหรับสตรี เพื่อให้ประเทศไทยบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน”

สถาบันพระปกเกล้า ร่วมกับ คณะกรรมการกิจการพัฒนาสังคม และกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ทุพวิสัย และคณะอนุกรรมการกิจการสตรี และผู้มีความหลากหลายทางเพศ จัดเสวนา เรื่อง “การพัฒนาระบบทางสังคมสำหรับสตรีเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน” เป้าหมายที่ 5: การบรรลุความเสมอภาคระหว่างเพศและเพิ่มบทบาทของสตรีและเด็กผู้หญิงทุกคน ณ ห้องประชุม 402 – 403 อาคารรัฐสภา เมื่อวันที่ 4 มีนาคม 2568 ซึ่งกิจกรรมดังกล่าว ได้รับเกียรติจาก นายมงคล สุระสัจจะ ประธานวุฒิสภา กล่าวเปิดการเสวนา พร้อมกันนี้ ยังมีกิจกรรมการอภิปราย เรื่อง “สถานการณ์ ความท้าทาย และข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาระบบทางสังคมสำหรับสตรีเพื่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 5 ของประเทศไทย” โดย ได้รับเกียรติจากผู้ทรงคุณวุฒินอกจากนั้น ภายในงานยังมีนิทรรศการเกี่ยวกับการพัฒนาระบบทางสังคมสำหรับสตรีเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดย สถาบันพระปกเกล้าร่วมกับเครือข่ายของรัฐสภา

นิทรรศการเคลื่อนที่

“เฉลิมศตวรรษสถาปนามหาภิเษก มรดกสยามินทร์”

ณ ศูนย์การเรียนรู้เมืองฉะเชิงเทรา (KCC) อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา

เมื่อวันที่ 4 มีนาคม 2568 นายวิฑูรย์ ชัยภาคภูมิ เลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า นางสาวฉัตรประอร นิยม รองผู้ว่าราชการจังหวัดฉะเชิงเทรา และ นางสาวขวัญตา ฉัตรมงคล รองปลัดเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา พร้อมด้วยคณะผู้บริหารสถาบันพระปกเกล้า เทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา และศูนย์การเรียนรู้เมืองฉะเชิงเทรา ร่วมเปิดนิทรรศการเคลื่อนที่ “เฉลิมศตวรรษสถาปนามหาภิเษก มรดกสยามินทร์” ณ ศูนย์การเรียนรู้เมืองฉะเชิงเทรา (KCC) อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา นิทรรศการดังกล่าวแบ่งการจัดแสดงเป็น 7 โซน

Zone 1 เกริ่นนำ ที่มาและความหมายของนิทรรศการ

Zone 2 พระราชพิธีบรมราชาภิเษกพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว บรรยายขั้นตอนรายละเอียด การประกอบพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ผ่านภาพถ่ายสำคัญในรัชสมัย

Zone 3 ประชาธิปไตยระบอบราชา บอกล่าเรื่องราวพระราชประวัติ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว และ สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณีฯ การอภิเษกสมรส พระราชนิยม การเปลี่ยนแปลงการปกครอง การสละราชสมบัติ และบ้านปลายแห่งพระชนม์ชีพ

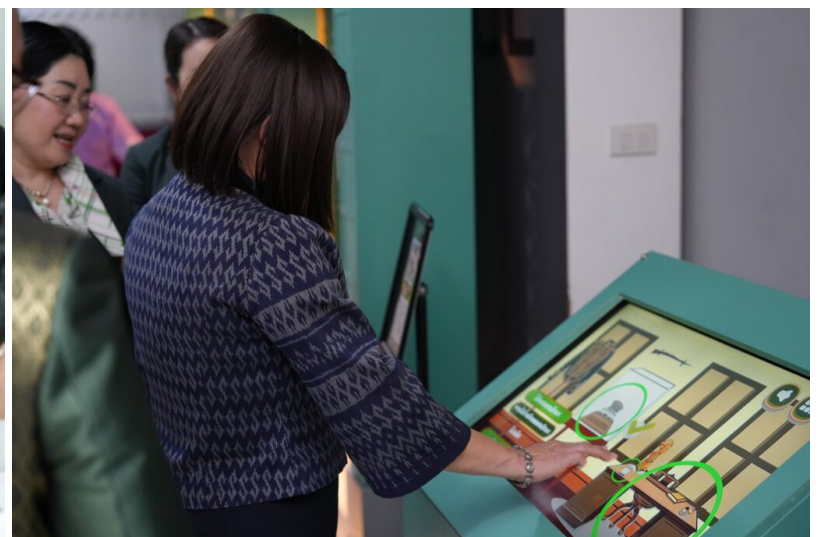
Zone 4 พัฒนา ‘สยาม’ ตามวิถี นำเสนอแนวพระราชดำริที่ทำให้เกิดการพัฒนาประเทศ ในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการสื่อสารและคมนาคม แนวคิดด้านการปกครองส่วนท้องถิ่น และ ด้านการเมืองการปกครองที่นำไปสู่การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข

Zone 5 การสร้างความเป็นพลเมืองตามวิถีประชาธิปไตย ความหมายพลเมือง และคุณลักษณะ ของความเป็นพลเมือง รวมถึงโครงการสนับสนุนการสร้างสำนึกพลเมืองที่นำไปปฏิบัติแล้วเห็นผลจริง

Zone 6 สู่ถิ่นดินแดนภาคกลาง จังหวัดฉะเชิงเทรา นำเสนอเนื้อหาจังหวัดฉะเชิงเทรา ในแผ่นดินพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

Zone 7 Play & Learn Learn เรียนเล่นเป็นความรู้ เรียนรู้เหตุการณ์สำคัญตลอด 9 ปี แห่งรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ผ่านเกมส์สร้างความรู้ในรูปแบบสื่อ Interactive และอีกหนึ่ง Highlight สำคัญคือการยกพิพิธภัณฑพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว มาเป็นฉากหลังในการถ่าย

สามารถเข้าชมได้ตั้งแต่วันที่ 4 มีนาคม ถึง 2 สิงหาคม 2568 เปิดให้บริการวันอังคาร – วันศุกร์ เวลา 10.00 – 18.00 น. และ วันเสาร์ – วันอาทิตย์ เวลา 09.00 – 18.00 น.

สถาบันพระปกเกล้า ลงนามบันทึกความร่วมมือ หอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

เมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2568 สถาบันพระปกเกล้า และหอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ลงบันทึกข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือการให้บริการห้องสมุดเพื่อยกระดับการให้บริการของห้องสมุด การแลกเปลี่ยนและใช้ทรัพยากรสารสนเทศร่วมกัน ซึ่งเป็นการเพิ่มแหล่งเรียนรู้ให้กับบุคลากรและนักศึกษา ตลอดจนการให้บริการอื่นๆ ตามข้อตกลง

ระหว่างห้องสมุด ซึ่งการลงนามบันทึกความร่วมมือในครั้งนี้ ลงนามโดยผู้อำนวยการ นายวิฑูรย์ ชัยภาคภูมิ เลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า และ รองศาสตราจารย์ ดร.อัญญาดิษฐานนท์ ผู้อำนวยการหอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยมีคณะผู้บริหารจากจากทั้งสองหน่วยงานร่วมเป็นสักขีพยานในการลงนามในครั้งนี้

สถาบันพระปกเกล้า

120 หมู่ 3 ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ
อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น 5 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง
เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร 10210
โทรศัพท์ 0-2141-9754 โทรสาร 0-2143-8186

ชำระค่าบริการเป็นเงินเชื่อ
ใบอนุญาตที่ 23/2553
ปณฝ.ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ

เหตุที่ขีดชื่อนำจ่ายผู้รับไม่ได้

- 1. จำนวนไม่ชัดเจน
- 2. ไม่มีเลขที่บ้านตามจำนวน
- 3. ไม่ยอมรับ
- 4. ไม่มีผู้รับตามจำนวน
- 5. ไม่มารับภายในกำหนด
- 6. เลิกกิจการ
- 7. ย้าย ไม่ทราบที่อยู่ใหม่
- 8. อื่นๆ

ลงชื่อ

หากท่านใดสนใจรับจดหมายข่าวสถาบันพระปกเกล้า กรุณาแจ้งชื่อ นามสกุล ที่อยู่ และเบอร์โทรศัพท์ มาตามที่อยู่ด้านบนนี้หรือ E-mail : kpi_newsletter@kpi.ac.th และ Facebook : สถาบันพระปกเกล้า